

การสร้างทักษะวิชาชีพสัตวบาลแก่นักศึกษาด้วยการฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้จากสภาพปัญหาของเกษตรกร

Development of Practical Skills for Animal Science Student by Learning from Farmers' Problems

พัชรนันท์ ณะพลับเจริญสุข^{1*} ขนาธิป ธรรมการ¹ ลินีนาฏ พลโยราช¹
กนกรัตน์ ศรีกิจเกษมวัฒน์¹ รณชัย สิทธิไกรพงษ์¹ และ อำพล กล่อมปัญญา¹
Pacharanun Thanaplabjaroensuk¹, Chanathip Thammakarn¹, Sineenart Polyorach¹,
Kanokrat Srikijkasemwat¹, Ronachai Sitthigripong¹ and Ampon Klompanya¹

บทคัดย่อ

การศึกษาการสร้างทักษะวิชาชีพสัตวบาลโดยการนำนักศึกษาออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทและประมวลผลสัมฤทธิ์จากการใช้แบบทดสอบในชุดกิจกรรมจะได้ผลตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของความคาดหวังของนักศึกษาสัตวศาสตร์ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม 2) ศึกษาผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลที่ดี แก่นักศึกษา 3) ศึกษาผลของการบูรณาการเรียนการสอนด้วยทักษะในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ จากปัญหาจากการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูล คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์และประมง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 115 คน ออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทครั้งที่ 35 ณ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ในปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชุดกิจกรรมค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากอยากได้ประสบการณ์ในการฝึกภาคสนามเพื่อประกอบวิชาชีพสัตวบาล (ร้อยละ 90.4) ซึ่งหลังจากจบกิจกรรมออกค่ายแล้ว ส่วนใหญ่มีความต้องการอบรมด้านโรคและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 47.8) และการให้ความรู้โดยใช้ปัญหาของเกษตรกรเป็นฐาน(Problem-based learning) ในรูปแบบของค่ายอาสาที่ได้ปฏิบัตินี้ ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจในด้านพัฒนาทักษะวิชาชีพสัตวบาล (ร้อยละ 76.5) และจากสถานที่จัดกิจกรรมครั้งนี้ นักศึกษาได้ฝึกทักษะด้านการปฏิบัติงานกับโคและกระบือมากที่สุด (ร้อยละ 68.7) นักศึกษาได้นำความรู้มาใช้ที่เรียนมาในการลงพื้นที่ด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์มากที่สุด (ร้อยละ 78.3) และสามารถนำความรู้ในกลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และพื้นฐานทางวิชาชีพ มาช่วยประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหา(ร้อยละ 65.2) นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า การออกค่ายสัตวบาลฯ เป็นภารกิจของนักศึกษาสัตวศาสตร์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 62.6) ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมถือว่าเป็นการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติและเสริมความมั่นใจในการประกอบอาชีพสัตวบาลแก่นักศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

คำสำคัญ: การสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาล การเรียนรู้ผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Abstract

This study aimed to build practice skills for animal science student by joining the activities in voluntary camp for renal development and evaluated the accomplishment by using a set of questionnaires. The objectives of this research were: 1) to study the effects of expectations of animal science students before joining the activity 2) to study the

¹คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

¹Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok, 10520

*Corresponding author: e-mail: ampon.kmitl2556@gmail.com

Received: 6 July 2019, Revised: 18 July 2019, Accepted: 21 July 2019, Published: 23 August 2019

effects of strengthening practical skills and perspective of animal science profession and 3) to study the effects of integrating teaching and learning with academic principles and practicing and learning from the real problems of farmers. The sample group in this study consisted of 115 undergraduates in Bachelor of Science Program in Animal Science, Faculty of Agricultural Technology; KMITL, who participated the activity of the 35th Animal Science Voluntary Camp for Rural Development at ChomPhra District, Surin Province, Thailand, in the academic year 2018. A set of questionnaires was used for data collection and analyzed by using frequency and percentage. Results of the study revealed that most students who participated in the activity desired to have experience in the animal science profession (90.4%). Most students needed for training in diseases and animal health management prior to participating in activities (47.8%). The problem-based learning through voluntary camp that had been implemented promotes knowledge, understanding and developing in practical skill related to animal husbandry (76.5%). During the practice, the most obtained skills were working with cattle and buffaloes (68.7%). The most knowledge which had been used in this activity was related to animal diseases and animal health management (78.3%). The basic knowledge in science and professional subjects could be applied to solve problems occurred in the field practice (65.2 %). While most students accepted that the animal science voluntary camp was a mission that animal science students should participate (62.6%). Therefore, this activity could lead to practical skills for animal science professions and sustainable agriculture.

Keywords: animal science profession, problem-based learning

บทนำ

การเรียนสาขาวิชาสัตวศาสตร์ เป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานสำหรับ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร โดยเน้นการผลิตสัตว์เศรษฐกิจ รวมถึงสัตว์เลี้ยงประเภทอื่น ในลักษณะการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สรีรวิทยา โภชนศาสตร์ การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การจัดการฟาร์ม สุขศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพสัตว์ เทคโนโลยีชีวภาพ และความหลากหลายทาง ชีวภาพของสัตว์ รวมถึงการจัดการธุรกิจ และการตลาด ดังนั้นเนื้อหาสาระสำคัญของวิชาที่เรียนจึง ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสัตว์ได้อย่างลงตัว จนถือได้ว่าเป็น นักสัตวบาลที่มีคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาการปศุสัตว์ของไทย ซึ่งการปศุสัตว์จะเกิดขึ้น จากการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะ “สัตวบาล” ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลสัตว์ในทุก กระบวนการผลิต เริ่มตั้งแต่การคัดสรรวัตถุดิบที่จะมาใช้เป็นอาหารสัตว์ การจัดการสภาพแวดล้อมใน การเลี้ยง โรงเรือน การจัดการด้านสายพันธุ์และการขยายพันธุ์สัตว์ ตลอดจนการจัดการควบคุมดูแล ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค เป็นต้น (ปศุศาสตร์ นิวส์, 2558) และ นพคุณ (2557) กล่าวว่า การพัฒนาความรู้และทักษะของนักเรียนนักศึกษาด้านการเกษตรจึงมี ความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรนั้น ได้ยึดปรัชญาทางการศึกษาเกษตรที่เน้น การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) เนื้อหาการสอนจึงมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลง (Dynamic and Flexible) ในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะ การแก้ปัญหา โดยจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นจิตใจ ใฝ่ความสนใจเพื่อเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วย ตนเอง ซึ่งปัญหานั้นจะต้องเป็นปัญหาที่มาจากตัวนักเรียน เป็นปัญหาที่นักเรียนสนใจต้องการแสวงหา ค้นคว้าหาคำตอบและหาเหตุผลมาแก้ปัญหา หรือทำให้ปัญหานั้นชัดเจนจนมองเห็นแนวทางแก้ไข ซึ่งจะก่อให้เกิด

การเรียนรู้ สามารถผสมผสานความรู้ขึ้นไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วีชรา,2556) ดังนั้น หลักสูตร สัตวศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์และประมง คณะเทคโนโลยีการเกษตร ได้มีการสนับสนุนให้นักศึกษาดำเนินโครงการออกค่ายอาสาสู่ชนบท ในนามของชุมนุมสัตวบาล โดยการดำเนินโครงการดังกล่าว ได้มีการเสริมทักษะปฏิบัติทางสัตว์เศรษฐกิจในวิถีของความเป็นจริงในชนบทปัจจุบัน ในการจัดการเรื่อง วัคซีนควบคุมโรคท้องถิ่น โค กระบือ และ สัตว์ปีก จัดการถ่ายพยาธิ และส่งเสริมหลักการจัดการเลี้ยงสัตว์ที่ ถูกสุขลักษณะ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะดังกล่าวของนักศึกษาให้มากขึ้น และเพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ และประโยชน์จากการดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ ทางหลักสูตรจึงเห็นถึงความสำคัญและมุ่งหวังถึงความสำเร็จ บรรลุถึงวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำชุดเครื่องมือในการประเมินผลของการสร้างทักษะ ของวิชาชีพสัตวบาลแก่นักศึกษาด้วยการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของความคาดหวังของนักศึกษาสัตวศาสตร์ต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรจากการเข้าร่วมกิจกรรมออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท
2. เพื่อศึกษาผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลที่ดีแก่นักศึกษา ด้วยวิธีการศึกษาจาก สภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาผลของการบูรณาการเรียนการสอนด้วยหลักวิชาการและทักษะปฏิบัติในการฝึก ปฏิบัติและเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาในสภาพพื้นที่จริง

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาของชุมนุมสัตวบาล หลักสูตรสัตวศาสตร์ ภาควิชา เทคโนโลยีการผลิตสัตว์และประมง คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2561 จำนวน 115 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การดำเนินโครงการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท ปีการศึกษา 2561 ภายใต้การดำเนินกิจกรรมโครงการโดยชุมนุมสัตวบาล มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้
 - 1) สำรวจความต้องการในการบริการวิชาการและจัดทำแผนงาน
 - 2) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด และปศุสัตว์อำเภอ
 - 3) ลงพื้นที่สำรวจความพร้อมก่อนดำเนินโครงการจริง
 - 4) ดำเนินโครงการตามแผนงานที่วางไว้
 2. แบบสอบถามความพึงพอใจ ความคิดเห็น ของนักศึกษา หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมออกค่าย สัตวบาลอาสาสู่ชนบทด้วยการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ผ่าน โปรแกรม Google Form
- การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และแปลผลข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (ซีวาลย์, 2543)

ผลการวิจัย

ผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลแก่นักศึกษาด้วยการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จาก สภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร จากการเข้าร่วมกิจกรรมออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท ปีการศึกษา 2561 ภายใต้การดำเนินกิจกรรมโครงการโดยชุมนุมสัตวบาล สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังต่อไปนี้

1. ผลของความคาดหวังต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้

ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาและความคาดหวังต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา เพศ ชั้นปีที่ทำการศึกษา ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมการออกค่าย สัตวบาลอาสาสู่ชนบท และข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมาร่วมกิจกรรมและความรู้และทักษะปฏิบัติที่ต้องการได้จากการอบรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 115 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 79.1 และเป็นชาย ร้อยละ 20.9 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 25.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 23.5 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 40.0 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 11.3 โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มีประสบการณ์จำนวนครั้งที่เคยเข้าร่วมนับรวมครั้งปัจจุบันมากที่สุด 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.6 เข้าร่วม 3 ครั้งนับรวมครั้งปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 21.7 เข้าร่วม 2 ครั้งนับรวมครั้งปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 32.2 เข้าร่วมครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 36.5 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=115)

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	24	20.9
- หญิง	91	79.1
2. ระดับชั้นปีการศึกษา		
- ชั้นปีที่ 1	29	25.2
- ชั้นปีที่ 2	27	23.5
- ชั้นปีที่ 3	46	40.0
- ชั้นปีที่ 4	13	11.3
3. ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท		
- ร่วมกิจกรรมออกค่ายครั้งแรก	42	36.5
- ร่วมกิจกรรมออกค่าย 2 ครั้ง	37	32.2
- ร่วมกิจกรรมออกค่าย 3 ครั้ง	25	21.7
- ร่วมกิจกรรมออกค่าย 4 ครั้ง	11	9.6

1.2 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการตัดสินใจมาร่วมกิจกรรมความรู้และทักษะปฏิบัติที่ต้องการได้จากการอบรมก่อนร่วมกิจกรรม ผลของการตอบแบบสอบถามประเด็นที่เป็นเหตุผลของการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีการกำหนดคำถามออกเป็น 8 ปัจจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยากได้ประสบการณ์ในวิชาชีพสัตวบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.4 รองลงมาคือ อยากรู้จักเพื่อน ๆ รุ่นพี่ และรุ่นน้อง คิดเป็นร้อยละ 80.0, อยากได้รับประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต คิดเป็นร้อยละ 78.3, อยากได้ประสบการณ์ในการทำงานกับส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 77.4, อยากท่องเที่ยวในพื้นที่นอกห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.8, โดนบังคับเข้าร่วมกิจกรรมและหาความรู้ใจ มีค่าเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 2) ผลของการตอบแบบสอบถามด้านความรู้ทางวิชาการและทักษะปฏิบัติที่นักศึกษาต้องการได้จากการอบรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ ซึ่งมีการกำหนดคำถามออกเป็น 8 ปัจจัย พบว่า ด้านโรคและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ มีความต้องการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมาคือ ความรู้ด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม คิดเป็นร้อยละ 17.4, ความรู้ด้านการจับบังคับสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 13.9, ความรู้ด้านระบบการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 9.6, ความรู้ด้านพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ และ ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร มีค่าเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมาร่วมกิจกรรมความรู้ทางวิชาการและทักษะปฏิบัติที่ต้องการได้รับการอบรมก่อนมาร่วมกิจกรรม ของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=115)

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. เหตุผลของการตัดสินใจมาร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียน		
- ออกจากประสบการณ์ในวิชาชีพสัตวบาล	104	90.4
- ออยากรู้จัก เพื่อน ๆ รุ่นพี่ และ รุ่นน้อง	92	80.0
- ออยากรับประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต	90	78.3
- ออยากรับประสบการณ์ในการทำงานกับส่วนรวม	89	77.4
- ออยากร่องเที่ยวในพื้นที่นอกห้องเรียน	17	14.8
- โดนบังคับเข้าร่วมกิจกรรม	3	2.6
- หาคำรู้ใจ	3	2.6
2. ความรู้และทักษะปฏิบัติที่ต้องการได้รับการอบรมก่อนมาร่วมกิจกรรม		
- ความรู้ด้านโรคและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์	55	47.8
- ความรู้ด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม	20	17.4
- ความรู้ด้านการจับบังคับสัตว์	16	13.9
- ความรู้ด้านการจัดการระบบการเลี้ยงสัตว์	11	9.6
- ความรู้ด้านการส่งเสริมเกษตรกร	6	5.2
- ความรู้ด้านพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์สัตว์	6	5.2
- ความรู้ด้านการแปรรูปจากเนื้อสัตว์	1	0.9
- ความรู้ด้านอาหารสัตว์	0	0.0

2. ผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลที่ดี

ผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลที่ดี ประเมินจากความคิดเห็นด้านการเรียนโดยใช้ปัญหาของเกษตรกรเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรูปแบบของกิจกรรมค่ายสัตวบาลอาสาสู่นานาชาติ ผลของการตอบแบบสอบถามด้านการเรียนโดยใช้ปัญหาของเกษตรกรเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรูปแบบของค่ายอาสาที่ได้ปฏิบัติช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งมีการกำหนดคำถามออกเป็น 6 ปัจจัย พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาทักษะวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.5 รองลงมา ช่วยให้เข้าใจปัญหาของการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73.0, ช่วยให้เข้าใจภาพลักษณ์ของวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 68.7, ช่วยให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 60.9 และการออกค่ายในครั้งนี้มีส่วนช่วยน้อยที่สุดใน 2 ประเด็น คือ ช่วยให้ทราบข้อจำกัดของวิชาชีพ และ ช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 42.6 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ด้านการเรียนโดยใช้ปัญหาของเกษตรกรเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรูปแบบของค่ายอาสาที่ได้ปฏิบัตินี้ช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาได้ (n=115)

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. ช่วยให้เข้าใจวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น	79	68.7
2. ช่วยพัฒนาทักษะวิชาชีพสัตวบาล มากขึ้น	88	76.5
3. ช่วยให้เข้าใจปัญหาของการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น	84	73.0
4. ช่วยให้ทราบข้อจำกัดของวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น	49	42.6
5. ช่วยให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น	70	60.9
6. ช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ด้านการเลี้ยงสัตว์	49	42.6

3. ผลของการบูรณาการเรียนด้วยหลักวิชาการและทักษะปฏิบัติในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้

ผลของการบูรณาการเรียนด้วยหลักวิชาการและทักษะปฏิบัติในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ของนักศึกษาสัตวศาสตร์ ทำการประเมินจากแบบสอบถามในประเด็นต่าง ๆ เช่น กลุ่มวิชาที่ได้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง นักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถจากการศึกษาในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่จริงของเกษตรกรได้ และประเด็นสำคัญที่เกษตรกรควรได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

3.1 ความคิดเห็นในการออกค่ายในครั้งนี้ออกกลุ่มวิชาที่ได้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง ผลของการตอบแบบสอบถามด้านกลุ่มวิชาที่ได้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย มีความสำคัญต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง ซึ่งมีการกำหนดคำถามออกเป็น 7 ปัจจัย พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญสูงใน 3 กลุ่มวิชา ดังนี้คือ กลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และพื้นฐานทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 65.2, กลุ่มวิชาด้านการจัดการผลผลิตจากสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 61.7 และ กลุ่มวิชาการผลิตสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 56.5 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณา อีก 4 ประเด็นพบว่า นักศึกษาให้ความสนใจรองลงมา คือ กลุ่มเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 40.9, กลุ่มวิชาส่งเสริมการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 27.0, กลุ่มวิชาพื้นฐานทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 25.2 และกลุ่มสังคมศาสตร์และการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 20.9 เป็นต้น (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 กลุ่มวิชาที่ได้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง (n=115)

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และพื้นฐานทางวิชาชีพ	75	65.2
2. กลุ่มวิชาการผลิตสัตว์	65	56.5
3. กลุ่มวิชาด้านการจัดการผลผลิตจากสัตว์	71	61.7
4. กลุ่มเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสัตว์	47	40.9
5. กลุ่มวิชาพื้นฐานทางการเกษตร	29	25.2
6. กลุ่มวิชาส่งเสริมการเกษตร	31	27.0
7. กลุ่มสังคมศาสตร์และการสื่อสาร	24	20.9

3.2 นักศึกษาได้นำความรู้จากการศึกษาในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่จริงของเกษตรกรได้ ผลของการตอบแบบสอบถามประเด็นการนำองค์ความรู้มาใช้ในการลงพื้นที่ มากที่สุดพบว่า ด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 78.3 รองลงมา การจัดการระบบการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 16.5 น้อยสุดจะเป็นด้านพันธุ์สัตว์ และการปรับปรุงพันธุ์ ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ และด้านอาหารสัตว์ (ร้อยละ 2.6, 1.7 และ 0.9) ตามลำดับ ผลของการตอบแบบสอบถามด้านประเด็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุดที่เกษตรกรควรได้รับการช่วยเหลือหรือเติมเต็มเพื่อการพัฒนาให้ระบบการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น พบว่า มีการแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการนำองค์ความรู้มาใช้ในการลงพื้นที่ โดยนักศึกษา ให้ความสำคัญด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมา การจัดการระบบการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 38.3 น้อยสุดเป็นด้านพันธุ์สัตว์และการปรับปรุงพันธุ์ และด้านอาหารสัตว์ ตามลำดับ(ร้อยละ 5.2 และ 1.7) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การออกค่ายในครั้งนี้นักศึกษาได้นำความรู้จากการศึกษาในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่จริงของเกษตรกรได้ (n=115)

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้มาใช้ในการลงพื้นที่ได้		
- ด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์	90	78.3
- การจัดการระบบการเลี้ยงสัตว์	19	16.5
- ด้านพันธุ์สัตว์ และการปรับปรุงพันธุ์	3	2.6
- ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์	2	1.7
- ด้านอาหารสัตว์	1	0.9
2. นักศึกษาคิดว่าประเด็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุดที่เกษตรกรควรได้รับการช่วยเหลือหรือเติมเต็มเพื่อการพัฒนาให้ระบบการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น		
- ด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์	63	54.8
- การจัดการระบบการเลี้ยงสัตว์	44	38.3
- ด้านพันธุ์สัตว์ และการปรับปรุงพันธุ์	6	5.2
- ด้านอาหารสัตว์	2	1.7

3.3 ความคิดเห็นในการออกค่ายในครั้งนี้ต่อการกิจที่ได้ฝึกปฏิบัติและความรู้ความเข้าใจในการกิจในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของนักศึกษาสัตวศาสตร์ ผลของการตอบแบบสอบถามต่อการกิจที่ได้ฝึกปฏิบัติตลอดการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท ในครั้งนี้ ซึ่งมีการกำหนดคำถามออกเป็น 7 ด้าน พบว่า นักศึกษาได้ทำการฝึกทักษะด้านการปฏิบัติงานกับโคและกระบือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.7, ทักษะด้านการทำงานเป็นระบบ คิดเป็น ร้อยละ 14.8, ทักษะด้านการทำวัคซีนสุนัขและแมว คิดเป็น ร้อยละ 10.2, ทักษะด้านการทำวัคซีนในสัตว์ปีก คิดเป็น ร้อยละ 3.5, ทักษะในสัตว์ชนิดอื่น ๆ เช่น แพะ แกะ คิดเป็น ร้อยละ 1.7 และทักษะด้านการส่งเสริมการเกษตร คิดเป็น ร้อยละ 0.9 ผลของการตอบแบบสอบถามต่อความรู้ความเข้าใจในการกิจในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของนักศึกษาสัตวศาสตร์ มีมากน้อยเพียงใด แตกต่างกัน 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและไม่จำเป็นต้องมาทำกิจกรรม โดยนักศึกษาส่วนมาก ให้ความเห็นว่าควรมาทำกิจกรรมดังกล่าวระดับมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 62.6, ระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 33.0 และ ระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 4.3 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 กลุ่มวิชาที่ได้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง (n=115)

รายการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. ทักษะปฏิบัติที่ได้ฝึกปฏิบัติตลอดการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท		
- ทักษะด้านการปฏิบัติงานกับโคและกระบือ	79	68.7
- ทักษะด้านการทำงานเป็นระบบ	17	14.8
- ทักษะด้านการทำวัคซีนสุนัขและแมว	12	10.4
- ทักษะด้านการทำวัคซีนในสัตว์ปีก	4	3.5
- ทักษะในสัตว์ชนิดอื่น ๆ เช่น แพะ แกะ	2	1.7
- ทักษะด้านการส่งเสริมการเกษตร	1	0.9
2. ความรู้ความเข้าใจในการกิจในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของนักศึกษาสัตวศาสตร์ มีมากน้อยเพียงใด		
- มากที่สุด	72	62.6
- มาก	38	33.0
- ปานกลาง	5	4.3
- น้อย	0	0.0
- ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้	0	0.0

สรุปผลการวิจัย

การสร้างทักษะวิชาชีพสัตวบาลโดยการนำนักศึกษาออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทและประมวลผลสัมฤทธิ์จากการใช้แบบทดสอบในชุดกิจกรรมจากการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท ออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทครั้งที่ 35 ณ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 115 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของความคาดหวังของนักศึกษาสัตวศาสตร์ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม และผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลที่ดีแก่นักศึกษา รวมทั้งผลของการบูรณาการเรียนการสอนด้วยทักษะในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.4) ที่เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากอยากได้ประสบการณ์ในการฝึกภาคสนามในการประกอบวิชาชีพสัตวบาลต่อไป ซึ่งหลังจากจบกิจกรรมออกค่ายแล้ว ส่วนใหญ่มีความต้องการอบรมด้านโรคและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 47.8) จากสถานที่จัดกิจกรรมครั้งนี้ นักศึกษาได้ฝึกทักษะด้านการปฏิบัติงานกับโคและกระบือมากที่สุด (ร้อยละ 68.7) ซึ่งนักศึกษาได้นำความรู้มาใช้ที่เรียนมาในการลงพื้นที่ด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์มากที่สุด (ร้อยละ 78.3) ขณะที่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า การออกค่ายสัตวบาลฯ เป็นภารกิจของนักศึกษาสัตวศาสตร์ ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมถือว่าเป็นการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติและเสริมความมั่นใจในการประกอบอาชีพสัตวบาลแก่นักศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลของการสร้างทักษะของวิชาชีพสัตวบาลแก่นักศึกษาด้วยการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร ด้วยการลงพื้นที่จริงภายใต้การดำเนินโครงการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบท เป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และในปีปัจจุบันได้มีการจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินนักศึกษาถึงความต้องการ ทักษะการเรียนรู้ทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงกับสถานที่จริง ผ่านชุดคำถามทั้ง 7 ด้าน ทั้งในด้านของเหตุผลการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยากได้ประสบการณ์ในวิชาชีพสัตวบาล ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต สร้างความสัมพันธ์อันดียิ่งขึ้นระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งผลดังกล่าวถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญของกระบวนการคิดที่ดีมากของการศึกษาด้วยการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร สอดคล้องกับ ทิศนา (2545) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการสอนผสมผสานปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีการตัดสินใจที่ดีมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ใฝ่รู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถก้าวทันกับ การเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยีการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามหลังจากได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานที่นอกห้องเรียนและชุมชน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในด้านพัฒนาทักษะวิชาชีพสัตวบาลมากยิ่งขึ้น สูงที่สุด รองลงมาคือ สามารถช่วยให้เข้าใจปัญหาของการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น ช่วยให้เข้าใจวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น และช่วยให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของวิชาชีพสัตวบาลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ (2544) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกันในสังคม เป็นการบูรณาการระหว่างประสบการณ์กับความคิด อย่างไรก็ตามการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจะเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อบุคคลนั้นมีเป้าหมายและอยู่ในโลกของความจริง ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาจากสถานที่จริง จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักศึกษามีการนำองค์ความรู้มาใช้ในการลงพื้นที่ ในด้านโรคและการจัดการสุขภาพสัตว์ มากที่สุด รองลงมา คือ การจัดการระบบการเลี้ยงสัตว์ น้อยสุดจะเป็นด้านพันธุ์สัตว์ และการปรับปรุงพันธุ์ ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ และด้านอาหารสัตว์ อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่ที่ได้เข้าทำกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในเขตชนบท และยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องของการจัดการฟาร์มและการควบคุมโรคระบาดในสัตว์มากเท่าที่ควร จึงถือได้ว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุดที่เกษตรกรควรได้รับการช่วยเหลือหรือเติมเต็มเพื่อการพัฒนาให้ระบบการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผลต่อภารกิจที่ได้ฝึกปฏิบัติตลอดการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทในครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาได้ทำการฝึกทักษะด้านการปฏิบัติงานกับโคและกระบือ มากที่สุดคิด เนื่องจากจำนวนประชากรสัตว์ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์มี โค กระบือมากที่สุดเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรสัตว์ชนิดอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาถึงการนำองค์ความรู้ตามหลักทฤษฎีของกลุ่มวิชาที่ได้มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง ในการดำเนินกิจกรรมออกค่ายฯ พบว่า นักศึกษาได้นำองค์ความรู้ในกลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และพื้นฐานทางวิชาชีพ, กลุ่มวิชาด้านการจัดการผลผลิตจากสัตว์ และ กลุ่มวิชาการผลิตสัตว์ มาใช้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นพคุณ (2557) กล่าวว่า การลงมือปฏิบัติจริงในการเรียนรู้วิชาเกษตรเป็นหัวใจสำคัญของการพิสูจน์ความรู้ทางทฤษฎี ซึ่งนักเรียนจะสามารถจดจำ และเกิดความมั่นใจในความรู้เหล่านั้น จนสามารถนำไปต่อยอดเพื่อการประกอบอาชีพได้และเมื่อพิจารณาประเด็นของการดำเนินกิจกรรมออกค่ายดังกล่าว นักศึกษายังได้ให้ความคิดเห็นว่า การออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทถือเป็นภารกิจที่สำคัญของนักศึกษาในระดับมากที่สุด ในการที่จะสร้างองค์ความรู้ บูรณาการหลักวิชาการร่วมกับการแก้ปัญหาในพื้นที่จริงด้วยความรักและมุ่งพัฒนาทักษะปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ภัคพงษ์ (2557) กล่าวว่า ในการศึกษาเกษตรมีความเกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ จำเป็นต้องเน้นในเรื่องของการมีความรู้ที่แท้จริง มีทักษะปฏิบัติได้อย่างแท้จริงด้วยตนเอง รวมทั้งจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์จากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอย่างมาก เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และเกิดความมั่นใจและรักในอาชีพเกษตร

จากการศึกษาข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะโดยอิสระ พบข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาของเกษตรกรเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรูปแบบของคำยอสาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้านสัตวศาสตร์ ดังนี้

1) ควรมีการอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกร ในเรื่องของการจับบังคับสัตว์ และโรคในสัตว์ และการป้องกันรักษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอาจารย์และตัวแทนนักศึกษาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เกษตรกรร่วมกัน

2) ควรมีการเพิ่มกิจกรรมสารสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรในพื้นที่ และกลุ่มนักศึกษาเชิงสหนาการ และพัฒนามากยิ่งขึ้นเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในหลายด้านในอนาคต ระหว่างชุมชนและสถาบันฯ

3) ควรมีการเพิ่มกิจกรรมสารสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษารุ่นพี่ รุ่นน้องทุกชั้นปี ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการดำเนินการออกค่ายสัตวบาลอาสาสู่ชนบทครั้งปัจจุบัน ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ บูรณาการทั้งหลักทฤษฎี ร่วมกับหลักทักษะปฏิบัติในการลงพื้นที่จริง จากผลการศึกษาวิจัยข้างต้นถือได้ว่า เป็นกิจกรรมชุดเรียนรู้ชุดหนึ่งที่มีการสร้างทักษะของวิชาชีพสวดบาลแก่นักศึกษาด้วยการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ จากสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการความรู้เพิ่มเติม จากการเรียนในหลักสูตรฯ ก่อนการลงพื้นที่ มีการเชื่อมโยงหลักวิชาการในด้านต่าง ๆ และเลือกใช้ได้ถูกต้องใน สภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร และนักศึกษายังสามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาทั้งใน ประเด็นเร่งด่วน และประเด็นที่ต้องทำการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ซึ่งถือได้ว่าในการแสดงความคิดของนักศึกษาที่ เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมดังกล่าว จะสะท้อนถึงภาพรวมของการจัดการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสัตวศาสตร์ที่ ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียนได้ โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมุ่งพัฒนาหลักสูตรที่สามารถ ผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ เข้าใจ เข้าถึง ร่วมแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิตของสัตว์เลี้ยง และมุ่งพัฒนา ความเป็นอยู่ เสริมสร้างองค์ความรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ได้เป็นอย่างดีกว้างขวางและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะโดยอิสระใน แบบสอบถามปลายเปิด พบข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาของเกษตรกรเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรูปแบบของคำยอสาสู่ชนบท ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านสัตวศาสตร์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลของการบูรณาการหลักวิชาการทางสัตวศาสตร์ ต่อการนำมาต่อยอดในการลงพื้นที่จริง ของนักศึกษาสัตวศาสตร์ พบว่า ในแต่ละพื้นที่มีข้อจำกัดของการปฏิบัติงาน ชนิดสัตว์ ประชากรสัตว์เลี้ยง และ ปัญหาอุปสรรคที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

1.2 จากการศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ นักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถจาก การศึกษาในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่จริงของเกษตรกรได้นั้น ควรจะมีการประเมินผลก่อนเข้าร่วม กิจกรรมเปรียบเทียบกับหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษารูปแบบการอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกร ในเรื่องของการจับบังคับสัตว์ และโรค ในสัตว์และการป้องกันรักษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอาจารย์และตัวแทนนักศึกษาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เกษตรกร ร่วมกัน

2.2 ควรศึกษาการเพิ่มกิจกรรมสารสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรในพื้นที่ และกลุ่มนักศึกษาเชิงสหนาการ และพัฒนามากยิ่งขึ้นเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือหลายด้านในอนาคต ระหว่างชุมชนและสถาบันฯ

2.3 ควรศึกษาการเพิ่มกิจกรรมสารสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษารุ่นพี่ รุ่นน้องทุกชั้นปีให้มากยิ่งขึ้นเพื่อ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- ซ์ชาวลย์ เรื่องประพันธ์. 2543. สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS และ SAS. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 522 น.
- ทีศนา เขมมณี. 2545. กระบวนการเรียนรู้ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- นพคุณ ศิริวรรณ. 2557. ปกิดนการศึกษาศาสตร์ไทย: สารสำคัญที่ต้องทบทวน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด มีนเซอร์วิส ซัพพลาย. 198 น.
- ปศุศาสตร์ นิวส์. 2558. “สัตวบาล” อาชีพเพื่อการพัฒนาปศุสัตว์ไทย. [Online]. Available: [http://www.monroe2boces.org/Downloads/bb_k12_wp_blenedlearning\[1\].pdf](http://www.monroe2boces.org/Downloads/bb_k12_wp_blenedlearning[1].pdf). (สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2562)
- ักคพงค์ ปวงสุข. 2557. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มีนเซอร์วิส ซัพพลาย ลิมิตเต็ด พาเพอร์ชิพ. 260 น.
- ัชชา เล่าเรียนดี. 2556. รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 10. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. 2544. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 473 น.